

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for Naturstyrelsens arealer

i Natura 2000-område nr. 155
Udby Vig

Titel:

Natura 2000-plejeplan for
Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-
område nr. 155 Udby Vig

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År:

2012

Foto:

Peter Leth

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse
G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

978-87-7279-803-5

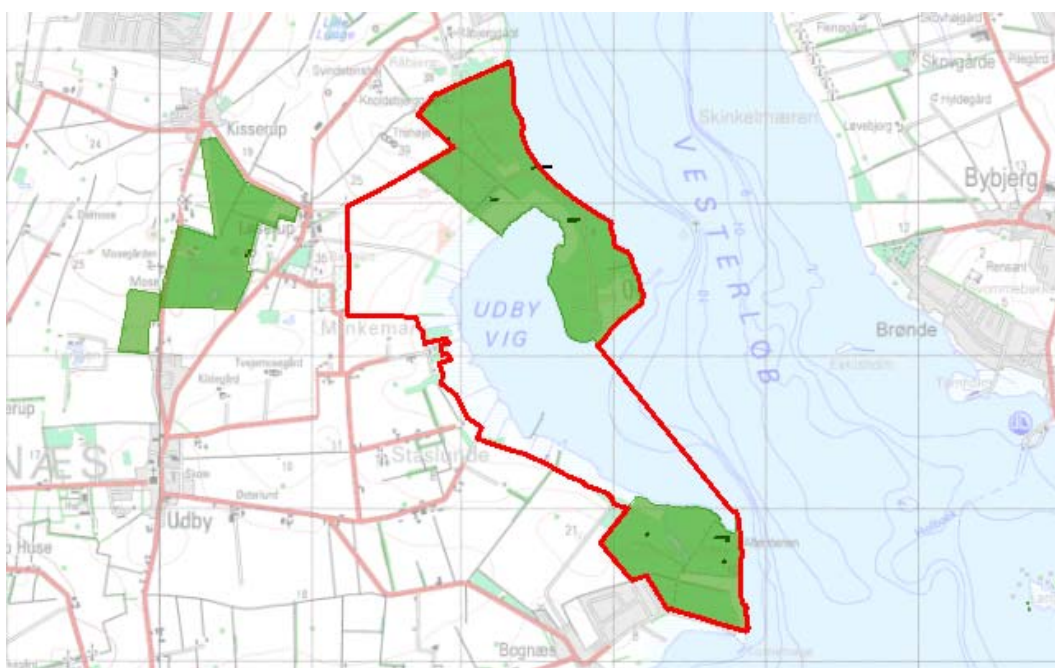
Må citeres med kildeangivelse.

Generelt

Naturstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 246 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N155 *Udby Vig* og vedrører Naturstyrelsens arealer på 146 ha.

Billede 1 Oversigt over Natura 2000-områdets afgrænsning (rød streg) og styrelsens arealer (stærk grøn farve) i området.

I denne plejeplan er arealer og indsats opdelt på henholdsvis lysåbne naturtyper, skovnaturtyper og arter. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan.

For supplerende læsning henvises til enhedens driftsplan.

Naturstyrelsen skal udarbejde et resumé af plejeplanen, som skal indgå i en kommunal/statslig Natura 2000-handleplan. Dette resumé er indsat som bilag 1.

Der er udarbejdet en såkaldt miljøvurdering ("SMV") af plejeplanen. Den er indsat som bilag 2.

Plejeplanen skal senest være gennemført med udgangen af år 2015, dog 2021 for skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.

Områdebeskrivelse

Området ligger på Tuse Næs ud til Isefjorden og er på 384 ha. Den del af området, som ligger uden for skovene (Hønehals og Bognæs), præges af lavtliggende "engarealer", som nærmest vigen har en svag saltpåvirkning, og derfor kan karakteriseres som strandeng. Mod nord kan "engene" bedst karakteriseres som rigkær, mens de mod syd i højere grad har karakter af tidvis våd eng. Ind imellem findes lavbundsarealer af ringere kvalitet. De højere beliggende landarealer langs vigen er næsten alle dyrkede eller skovbevoksede. Vigen, det lavvandede område mellem Hønehals Skov og Bognæs Skov, er ikke fredet, men ellers er næsten hele området omfattet af en fredning fra 1998. Vigen, der udgør knap en tredjedel af hele området, ligger i læ beskyttet mod kraftig bølgegang, og rummer derfor veludviklede plante og dyresamfund på lavt vand.

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På Naturstyrelsens hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Indenfor området ejer Naturstyrelsen skovene Hønehals og Bognæs og de ud for disse liggende engarealer. På sidstnævnte enge, som afræsses med kreaturer, findes en lang række sjældne orkideer. Ud over græsning foretages med års mellemrum naturpleje i form af rydning af opvækst af især el og slåen. Sumpvindelsneglen findes i området, og på det seneste har man også konstateret tilstedeværelsen af kildevældsvindelsnegl.

Billede 2 Langakset Trådspore og Sump-Hullæbe ved Udby Vig.

Tabel A Naturtyper og arter i plejeplanen

Naturtype/art	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	1330	Strandeng	12
	6230	Surt overdrev	1
	6410	Tidvis våd eng	2
	7230	Rigkær	1
			16
Skovnaturtyper	91E0	Elle- og askeskov	4
	9130	Bøg på muld	3
	9160	Ege-blandskov	12
			20
Ialt			36
(Levesteder for) arter	1016	Sumpvindelsnegl	Ikke vurderet

Tabel A viser Naturstyrelsens arealer med naturtyper i området. Desuden vises de arter fra udpegningsgrundlaget, der forekommer i Naturstyrelsens del af området.

Udtrykket "Ikke vurderet" vidner om, at der i nogle tilfælde ikke findes en arealregistrering eller en tilstandsvurdering.

Billede 3 Sumpvindelsnegl.

Mål og plejetiltag

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens mål for lysåbne naturtyper, skovnaturtyper og arter i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype, og det samme kan være tilfældet for en art.

Desuden præsenteres de typer af pleje/drift, som styrelsen forventer at anvende. På et givent areal kan der forekomme mere end én slags pleje/drift, ligesom der kan være fastlagt flere tiltag for en art.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens bud på omfanget af de enkelte plejetiltag.

❖ Lysåbne naturtyper

Der foretages løbende pleje ved kreaturgræsning på eng- og overdrevsarealerne ved Udby Vig. Da vigen er meget lavvandet, er det nødvendigt at hegne ud mod vandet, hvilket har den følge, at der udenfor hegnet findes en bevokset bræmme, som ikke græsses. Endvidere foretages løbende rydning af opvækst.

Der foretages enkelstående indgreb i form af rydning af opvækst og træer på skræntarealet med surt overdrev ved Bognæs Skov og på arealet med rigkær ved Høsehals Skov.

På sidstnævnte lokalitet, hvor der mosaikagtigt forekommer ikke-habitatnatur, tilstræbes der med plejen at udvikle hele arealet henimod naturtypen rigkær.

Tabel B Mål for lysåbne naturtyper

			Periodens mål	Ha (ca.)
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Naturtypebevarende pleje	12
	6230	Surt overdrev	Naturtypebevarende pleje	1
	6410	Tidvis våd eng	Naturtypebevarende pleje	2
	7230	Rigkær	Naturtypebevarende pleje	1
Potentiel habitatnatur			Udvikling mod 7230 Rigkær	1

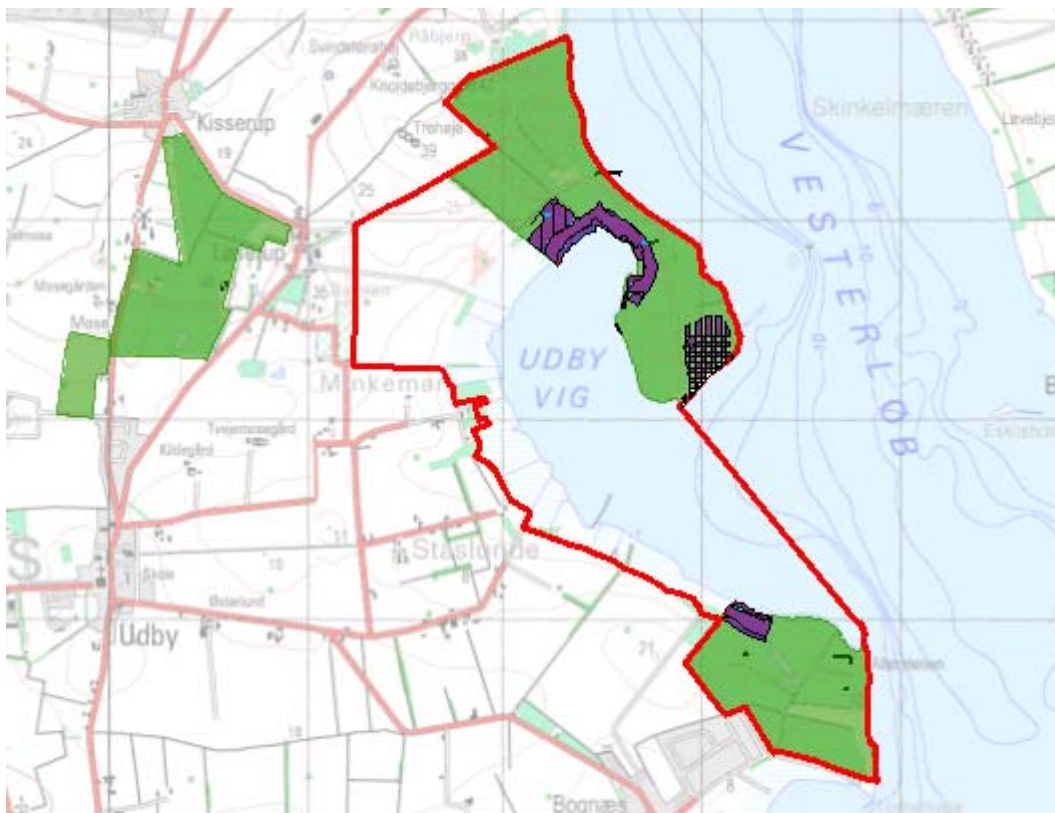

Tabel C Pleje af hensyn til lysåbne naturtyper

			Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Ingen naturtypeindsats i planperioden		<1
			Rydning af opvækst	nyt	<1
			Græsning	eksisterende	11
	6230	Surt overdrev	Rydning af opvækst	nyt	1
			Græsning	eksisterende	1
	6410	Tidvis våd eng	Græsning	eksisterende	2
	7230	Rigkær	Rydning af opvækst	nyt	<1
			Græsning	eksisterende	1
Potential habitatnatur			Rydning af opvækst	nyt	<1
			Græsning	eksisterende	1

I tabel C er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Billede 4 Kort som viser arealer med lysåbne naturtyper, der løbende plejes (lilla farve).

❖ Skovnaturtyper

Skovnaturtyper sikres primært ved en skovnaturtypebevarende drift og pleje, og ca. 18 ha omfattes af en såkaldt basissikring ([link til definition](#)). Der sker en supplerende sikring ved bevarelse af store træer til henfald på samme areal.

I øvrigt er 2 ha udlagt til urørt skov i Hønehals Skov beliggende på skrænten ud mod Isefjorden i nord .

Tabel D Mål for skovnaturtyper

		Periodens mål	Ha (ca.)
91E0	Elle- og askeskov	Naturlig dynamik	2
		Sikring af naturtypen	4
		Skovnaturtypebevarende drift	3
9130	Bøg på muld	Sikring af naturtypen	3
		Skovnaturtypebevarende drift	3
9160	Ege-blandskov	Sikring af naturtypen	12
		Skovnaturtypebevarende drift	12

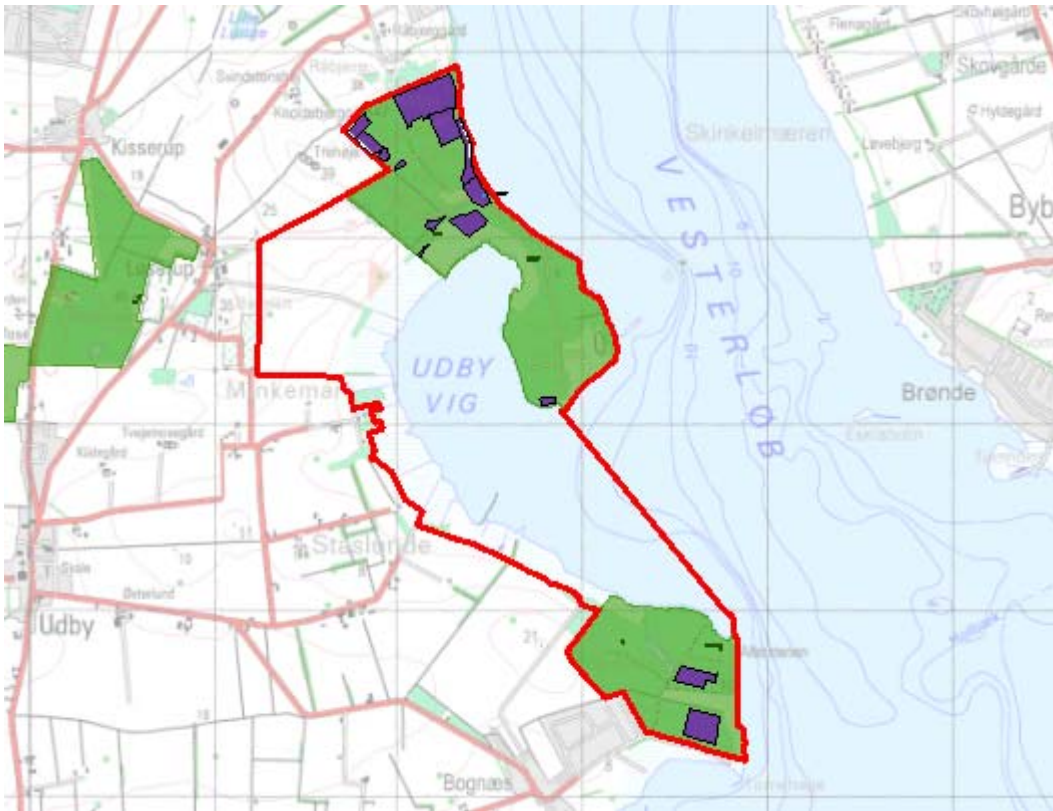
Tabel E Forvaltning af skovnaturtyper

		Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
91E0	Elle- og askeskov	Urørt skov	eksisterende	2
		Basissikring af skovnaturtyper	nyt	3
		Bevarelse af 3-5 store træer pr. ha til henfald	eksisterende	3
9130	Bøg på muld	Basissikring af skovnaturtyper	nyt	3
		Bevarelse af 3-5 store træer pr. ha til henfald	eksisterende	3
9160	Ege-blandskov	Basissikring af skovnaturtyper	nyt	12
		Bevarelse af 3-5 store træer pr. ha til henfald	eksisterende	12

I tabel E er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Billede 5 Kort som viser arealer med skovnaturtyper, som er omfattet af en skovnaturtypebevarende drift.

❖ **Arter**

Som hovedregel vil arterne på udpegningsgrundlaget have gavn af indsatsen for naturtyperne i området. Det er også tilfældet i dette område, hvor Naturstyrelsen ikke planlægger yderligere indsats for arten på udpegningsgrundlaget end den pleje, der er oplyst under naturtyperne.

	Periodens mål
1016 Sumpvindelsnegl	Sikring af artens levested

Tabel F Mål for arter

	Plejetiltag
1016 Sumpvindelsnegl	Ingen indsats i perioden aht. art alene

Tabel G Specifik artspleje

❖ **Ændring af naturtype**

Som tidligere nævnt skal nogle af områdets arealer uden habitatnatur udvikle sig til naturtyper på længere sigt. Tabel H viser, hvad periodens indsats forventes at betyde for de enkelte naturtypers udstrækning på længere sigt.

Udvidelsesmål	Forøgelse på sigt, ca. ha
Udvikling mod 7230 Riggær	1
<i>Ialt</i>	<i>1</i>

Tabel H Planlagte udvidelser af naturtyper

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N155

Indenfor området ejer Naturstyrelsen skovene Høsehals og Bognæs og de ud for disse liggende engarealer. På sidstnævnte enge, som afgræsses med kreaturer, findes en lang række sjældne orkideer. Ud over græsning foretages med års mellemrum naturpleje i form af rydning af opvækst af især el og slåen. Sumpvindelsneglen findes i området, og på det seneste har man også konstateret tilstedeværelsen af kildevældsvindelsnegl.

Tabel a Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i området

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	1330	Strandeng	12
	6230	Surt overdrev	1
	6410	Tidvis våd eng	2
	7230	Rigkær	1
			16
Skovnaturtyper	91E0	Elle- og askeskov	4
	9130	Bøg på muld	3
	9160	Ege-blandskov	12
			20
Ialt			36

Indsats for naturtyperne

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for *naturtyperne* på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 3 tabeller:

- Lysåbne naturtyper
- Skovnaturtyper
- Planlagte udvidelser af naturtyperne

I tabel b og c skelnes mellem "Eksisterende driftsplan mv." og "Nyt", da der allerede ifølge driftsplaner m.m. for styrelsens arealer skal ske en drift/pleje, der bidrager til at gennemføre plejeplanen.

Tabel b Planlagt indsats for lysåbne naturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Rydning af uønsket opvækst	nyt	1
		1
Græsning	eksisterende	15
		15

Tabel c Planlagt indsats for skovnaturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Urørt skov	eksisterende	2
		2
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	nyt	18
		18
Bevarelse af store træer til henfald	eksisterende	18
		18

Udvidelsesmål	Forøgelse på sigt, ca. ha
Udvikling mod 7230 Riggær	1
Ialt	1

Tabel d Planlagte udvidelser af naturtyper

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets naturtyper vil samtidig tilgodese arten sumpvindelsnegl, som er på udpegningsgrundlaget.

Bilag 2: Miljøvurdering af Natura 2000-plejeplanen

Den enkelte plejeplan skal i henhold til lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde de oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

Der er også udarbejdet en miljøvurdering af Natura 2000-planen, som ligger på Naturstyrelsens hjemmeside: [Miljørapport for Natura 2000-planen](#)

a) Planens indhold og hovedformål samt andre relevante planer

❖ Indhold

Det primære indhold i plejeplanen for Naturstyrelsens areal er en oversigt over planperiodens mål og plejetiltag for naturtyper og arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

❖ Formål

Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen på Naturstyrelsens andel af Natura 2000-området. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og indlede en proces, der genopretter eventuel akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser.

❖ Relevante planer

Plejeplanen følger op på Natura 2000-planen for området. Udover at være omfattet af plejeplanen, er Naturstyrelsens arealer også underlagt andre interne retningslinjer for arealforvaltningen. I det omfang der måtte være modstrid mellem dem og plejeplanen, vil plejeplanen blive fulgt.

Hønehals Skov og Bognæs Skov er delvis omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 30. januar 1998 om fredning af arealer ved Udby Vig. Formålet med fredningen er bl.a. at sikre områdets engarealer og bevare dem åbne, at give mulighed for at de botaniske, geologiske og landskabelige værdier vedligeholdes og forbedres og at sikre offentligheden adgang til området.

b) Nuværende miljøstatus og nul-alternativet

Områdets nuværende miljøstatus er gennemgået i Natura 2000-planen for det aktuelle område, hvorfor der henvises til denne.

Hvis ikke plejeplanen for 1. planperiode iværksættes, vil skovene alene blive drevet i henhold til bl.a. principperne om naturnær skovdrift, da arealerne er omfattet af Naturstyrelsens strategi om naturnær skovdrift og certificeret efter FSC- og PEFC-standarderne for bæredygtig skovdrift. Det indebærer bl.a. at der arbejdes for at sikre et kontinuerligt skovdække og et stabilt skovklima, foryngelse af skoven baseret på selvsåning og at skoven hverken sprøjtes eller gødes. Desuden er der i medfør af Naturskovsstrategien udlagt arealer til urørt skov. Alle forekomster af skovnaturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Ligeledes vil de lysåbne arealer blive plejet i henhold til bl.a. Naturstyrelsens naturplejestrategi. Arealerne vil blive drevet uden gødskning, sprøjtning eller omlægning. Alle forekomster af lysåbne naturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

c) Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt af plejeplanen

- Den planlagte drift og pleje vil ændre udbredelse og tilstand af forskellige naturtyper samt udbredelse af arter i området.
- Plejeindgrebene på lysåben natur vil påvirke det åbne landskab. De planlagte tiltag i skov vil på sigt medføre en ændret skovstruktur. Begge dele vil påvirke områdets rekreative funktioner.

d) Eksisterende miljøproblemer

Der er en række trusler mod naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag, herunder arealreduktion og fragmentering, tilgroning og uhensigtsmæssig drift. Truslerne er systematisk beskrevet i Natura 2000-planen for området, hvorfor der henvises til denne.

e) Relevante internationale miljøbeskyttelsesmål

Plejeplanen er en udmøntning af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver implementeret i dansk lov via miljømålsloven og skovloven. Plejeplanen vil sikre, at areal og tilstand af naturtyper på udpegningsgrundlaget, samt levesteder for arter på udpegningsgrundlaget, ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter.

I henhold til EU's vandrammedirektiv er det overordnede mål at naturlige vandforekomster opnår "god tilstand". Direktivet er implementeret via miljømålsloven og skal realiseres med vandplanerne. Arbejdsdelingen mellem vandplanerne og Natura 2000-planerne (og dermed plejeplanerne) er således, at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på naturarealer som f.eks. rigkær og andre engarealer.

Natura 2000-direktiverne er blandt EU's bidrag til gennemførelsen af en række internationale biodiversitetskonventioner som f.eks. Ramsar-konventionen, Bern-konventionen og Bonn-konventionen, samt delmål 11 og 12 blandt de 20 delmål som blev vedtaget ved partsmødet i FN's biodiversitetskonvention i Nagoya i 2010 (Aichi-målene). Delmål 11 og 12 omhandler netop beskyttelse af naturområder og arter.

f) Planens indvirkning på miljøet

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen væsentlig påvirkning	Redegørelse for indvirkning
Biologisk mangfoldighed	X		Den biologiske mangfoldighed knyttet til de åbne naturtyper på udpegningsgrundlaget sikres og øges via pleje af naturtyperne strandeng, tidvis våd eng, rigkær og surt overdrev ved græsning og rydning af opvækst. Den biologiske mangfoldighed knyttet til skovnaturtyperne sikres og begunstiges af de planlagte plejetiltag, bl.a. ved at der skabes mere variation, kontinuitet og et højere indslag af naturlige processer. Den planlagte drift og pleje

			fastholder og genopretter naturtyperne på udpegningsgrundlaget med deres karakteristiske arter. Genopretningen af naturtyperne vil typisk ske på bekostning af mere artsfattige og "trivielle" naturtyper.
Befolkningen	X		Mulighederne for rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via et forbedret naturgrundlag.
Menneskers sundhed		X	
Fauna og flora	X		Eventuelle konsekvenser for rødlistede arter, gullistede ansvarsarter eller bilag IV-arter kendt fra området, som omfattes af plejeplanen, vurderes at være neutrale eller positive. Udover en række rød- eller gullistede arter drejer det sig om bilag IV-arten spidssnudet frø.
Jordbund		X	
Vand		X	
Luft		X	
Klimatiske faktorer		X	
Materielle goder		X	
Landskab	X		Driften og de valgte naturplejetiltag vurderes at øge områdets landskabelige værdi.
Kulturarv, herunder kirker		X	
Arkitektonisk arv		X	
Arkæologisk arv		X	

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Plejeplanen forventes ikke at få negative konsekvenser for miljøet, men vil derimod sikre og forbedre områdets naturgrundlag, med fokus på arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget. Der vurderes derfor ikke at være behov for foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

i) Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogrammet. Desuden afreporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

j) Ikke-teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 er der foretaget en miljøvurdering af plejeplanen for Naturstyrelsens arealer i N155 *Udby Vig*. Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen for de pågældende arealer ved at sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for de arter og naturtyper, området er udpeget for at beskytte. Hvis ikke plejeplanen iværksættes, vil naturtyperne blive plejet/drevet med vidtgående naturhensyn i henhold til styrelsens øvrige planer og strategier. Alle forekomster af naturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Plejeplanen forventes med de beskrevne plejetiltag græsning og rydning af opvækst at sikre og forbedre naturtilstanden på de lysåbne naturtyper. Hermed bevares også den landskabelige variation.

Plejeplanen forventes ligeledes med den skovnaturtypebevarende drift og udlæg af urørt skov at sikre og bevare naturtilstanden på de udpegede skovnaturtyper.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK-2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk